

RASEBORG
RAASEPORI

RASEBORG.FI

TILLSAMMANS
MOT MOBBNING

RASEBORG
RAASEPORI

TILLSAMMANS MOT MOBBNING

Den ursprungliga modellen bygger på Helsingfors stads och Grankulla stads antimobbningsprogram. I programmet ingår förebyggande åtgärder och åtgärder som tas under ett mobbningsfall. Syftet med programmet är att lära alla runt våra barn och unga att känna till och reagera på mobbning och att det förebyggande arbetet synliggörs. Antimobbningsprogrammet ska vara angeläget för hela staden. I stadens välfärdsplan för barn och unga 2024–2025 beskrivs kommunens verksamhet för att främja välfärden hos barn och unga.

Innehåll

1 Lagstiftning som skyddar och förpliktar	1
1.1 Plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier	1
1.2 Grunderna för läroplanen	1
2 Begrepp inom mobbning	2
2.1 Definition av mobbning	2
2.2 Begrepp som tangerar mobbning	3
3 Åtgärder	4
4 Nyttiga länkar	6
5 Åtgärder vid mobbningsfall	7

I Lagstiftning som skyddar och förpliktar

I.1 Plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier

Plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier 13§ 2 mom. 4 i lagen om elev och studerandevård och 29§ 3 mom. lagen om grundläggande utbildning (1267/2013).

[Läroplan för den grundläggande undervisningen i Raseborg - eGrunder >>](#)

I.2 Grunderna för läroplanen

Enligt grunderna för läroplanen (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, Grunderna för gymnasiets läroplan 2019 och Utbildningsstyrelsens föreskrift om centrala principer och mål för studerandevåren samt utarbetandet av en studerandevårdsplan i yrkesutbildningen OPH-285-2018) beskriver denna plan:

- Förebyggande och ingripande i mobbning, våld och trakasserier
- Behandling av ovannämnda på individ-, grupp- och skolnivå
- Individuellt stöd, nödvändiga stödåtgärder
- Samarbete med vårdnadshavarna
- Samarbete mellan olika sektorer

2 Begrepp inom mobbning

2.1 Definition av mobbning

Skolorna använder vanligtvis en definition av mobbning från forskningslitteraturen som säger att ”mobbning är när en och samma elev upprepade gånger utsätts för skada eller lidande. Förövarna är en eller flera personer som den mobbade har svårt att försvara sig mot”.

Mobbning definieras alltså som att avsiktligt och kontinuerligt orsaka skada för en elev i en utsatt position. Mobbning har särdrag som skiljer från exempelvis gräl, trakasserier eller enstaka våldssituationer. Sådana egenskaper är bland annat upprepning, medvetenhet och maktutövning samt att mobbning ofta handlar om ett gruppfenomen. På grund av dessa särdrag kräver ingripande i mobbning andra metoder än ingripande i enstaka händelser.

Alla handlingar som upplevs som mobbning är inte alltid avsedda att skada, och alla barn och unga kan inte ännu inse konsekvenserna av sina handlingar. Det är inte heller alltid lätt för vuxna att se skillnaden mellan mobbning och gräl, konflikter eller sårande beteende. Barn, unga och vuxna kan därtill definiera mobbning på olika sätt. Även sporadiska konflikter i skolgemenskapen kan skada eller sära någon, men dessa situationer är övergående och målen för dem växlar

Mobbning är ett fenomen som är svårt att entydigt definiera, mäta och ibland även att varsebli. Förutom handlingar är mobbning också en fråga om såväl individens som gruppens attityd. Det hur den som mobbas upplever och tolkar situationen, och det hur gruppens övriga medlemmar förhåller sig till den mobbade och agerar i situationen kan kallas roller. De flesta elever kanske i princip inte accepterar mobbning, men många kan ändå i en mobbningsituation agera på ett sätt som förstärker eller upprätthåller mobbningsspiralen. Roller som förekommer i situationer av skolmobbning är utöver den mobbade och mobbaren också medlöparen, förstärkaren, försvararen och den tysta godkännaren. Mobbare-offer avser en elev som både mobbar andra och själv blir mobbad. Det, vilka roller eleverna tar i mobbningsituationer, har en stor betydelse för om mobbningen fortsätter.

Den allra vanligaste typen av mobbning är verbal mobbning, som tar sig uttryck i glåpord, förolämpningar eller förlöjligande. Mobbningen kan också ta sig många andra former och den kan vara fysisk (knuffar eller slag), rikta sig mot egendom (ta eller avsiktligt förstöra saker) eller vara indirekt (manipulera gruppens medlemmar, sprida elaka rykten eller lögnar, utesluta ur gruppen). Nätmobbning avser mobbning på internet eller genom enheter ansluta till nätet (till exempel uppladdning av bilder på någon på nätet utan lov eller att kommentarer som kränker någons integritet publiceras på internet).

2.2 Begrepp som tangerar mobbning

Diskriminering innebär att en person behandlas sämre än andra i en jämförbar situation på grund av en eller flera personliga egenskaper. Bestämmelser om likabehandling ingår i Finlands grundlag, lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män samt diskrimineringslagen. Enligt lagarna får ingen diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, kön, könsidentitet, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller personen.

Ostracism innebär utstötning och ignorering, social uteslutning. Ostracism är medvetet eller omedvetet orsakad social smärta som är jämförbar med våld eller mobbning. Metoder för att framkalla en känsla av utanförskap är bland annat att ignorera blickar och samtalsförsök, vända ryggen till, inte svara på meddelanden eller utesluta från gemensamma aktiviteter. Ostracism är ofta osynlig för utomstående, till exempel lärare, och därför svår att lägga märke till och ingripa i.

Hatretorik är alla uttrycksformer som sprider, uppmanar, främjar eller berättigar hat som grundar sig på intolerans. Hatretorik kan var kopplad till exempelvis hudfärg, nationell eller etnisk tillhörighet, religion eller övertygelse, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Straffbar hatretorik är kommunikation som uppfyller kännetecknen för ett brott. Sexuella trakasserier avser verbalt, ickeverbalt eller fysisk.

Sexuella trakasserier avser verbalt, ickeverbalt eller fysiskt oönskat beteende av sexuell natur. Sexuella trakasserier kränker en persons psykiska eller fysiska integritet genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. Fysiska sexuella trakasserier kan vara sexuellt antastande som är straffbart som brott

Trakasserier på grund av kön avser oönskat beteende som har samband med en persons könstillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck som medvetet eller faktiskt kränker personens psykiska eller fysiska integritet och skapar en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. Det är dock inte av sexuell natur.

Grooming avser vuxnas medvetna och målinriktade verksamhet med syftet att få sexuell kontakt med barn eller locka barn att utföra sexuella handlingar. Enligt strafflagen är lockande av barn i sexuella syften, det vill säga så kallad grooming, straffbart. Enligt lagen är handlingar som syftar till sexuell utnyttjande av barn eller tillverkning av bilder eller bildupptagningar som på ett sedlighetssårande sätt visar ett barn straffbara. Kännetecknen för brott uppfylls om den som föreslår ett möte eller andra kontakter med barn gör det så att det av förslagets innehåll eller av omständigheterna annars framgår att syftet är att begå ovannämnda brott.

3 Åtgärder

1. Välmåendemätare

I skolor och läroanstalter följer man ständigt med elevers och studerandes välbefinnande bland annat med hjälp av skolhälsoenkäten och skolornas egna enkäter. Varje skola och läroanstalt använder sig av dessa för att följa upp elevernas och studerandenas vardag och ork. Informationen används för att förebygga och förhindra mobbning samt för att kunna ta tag i problemet på flera olika sätt. De vuxna anställdas välmående på arbetsplatserna följs upp med en årlig enkät.

2. Program för utveckling av sociala och emotionella färdigheter samt för hantering av mobbningsituationer

Varje daghem, skola och läroanstalt har åtminstone ett verktyg, i form av ett program eller åtgärdspaket, som ger hjälp i att kunna identifiera olika sociala situationer och känslor samt ger vägledning i inläring av nya färdigheter. Det är enklare att vidta åtgärder när man har tillgång till fungerande verktyg.

Plan för välmående i samtliga daghem och skolor i Raseborg är klar hösten 2025 och implementeras i skolorna och daghemmen från och med läsår 2026–2027.

3. Gemensamma regler för grupper, klasser och andra gemenskaper

Raseborg har gemensamma ordningsregler för skolorna. Dessa finns i vår läroplan men också som bilaga här. Utöver detta sätter varje daghem, skola och grupp eller klass tillsammans upp trivselregler för att förebygga mobbning och öka trivseln. Även aktörerna inom hobbyverksamheten engageras i anti-mobbingsarbetet bland annat genom kriterierna för bidragsansökningarna till staden. Dessutom ska personalen inom småbarnspedagogiken, skolorna och läroanstalterna komma överens om en gemensam arbetskultur i början av varje läsår.

[Läroplan för den grundläggande undervisningen i Raseborg - eGrunder >>](#)

4. Öka sammanhållningen kontinuerligt och främja social förankring

Alla personer i daghem, skolor och läroanstalter ser till att nykomlingar tas med i gemenskapen. Arbetet för att skapa sammanhållning pågår tills nykomlingarna har anpassats till sin nya miljö. Det här sker inte snabbt och därför ska verksamheten vara långsiktig. Vi gör arbetet för att öka sammanhållningen till en väsentlig del av vardagen och låter ingen känna sig utanför. Ungdomsarbetarna har ett tätt samarbete med skolorna. I början av läsåret koncentrerar man sig starkt på att skapa en sammanhållning i klassen.

5. Elektronisk kommunikationsskanal

Mobbning kan även ske i det dolda till exempel i de sociala medierna. Inget mobbningsfall får hamna i skymundan. Alla elever, studerande och personal i Raseborg har tillgång till Someturva. Där får man hjälp vid nätmobbning.

6. Dokumentation av hur mobbningsfall har utretts

Det är viktigt att dokumentera hur mobbningsituationer utreds. Daghem och skolor har en modell för hur man arbetar med mobbningsfall. Raseborg jobbar ännu med att förenhetliga dokumentationen.

7. Ansvarspersoner för åtgärder mot mobbning

Skolorna och daghemmen väljer ansvarspersoner som har till uppgift att främja åtgärder för att förebygga och ingripa i mobbning samt att följa upp hur mobbningsfall har utretts.

8. Användning av restorativa tillvägagångssätt

Skolor och läroanstalter kan systematiskt börja använda restorativa metoder, det vill säga metoder för att återställa människorelationer (kamratmedling). Den restorativa metoden används för tillfället i flera skolor i Raseborg. Målet är att även flera skolor kan ta i bruk denna metod.

9. Vuxen stödperson för den som har blivit utsatt för grov mobbning

Ibland behöver den som har blivit mobbad mera stöd. Då utser man en trygg vuxen stödperson som hjälper och stöder så att den mobbade kan gå vidare. Den vuxna stödpersonen behöver inte vara en lärare eller anställd utan den utses tillsammans med den mobbade eleven.

10. Utveckling av vänelevsverksamheten

Många skolor använder sig av vänelevsverksamhet för att öka den sociala tryggheten hos nya elever och studerande. Mannerheims Barnskyddsförbund ordnar kurser för lärare som leder vänelevsverksamhet om hur väneleverna ännu bättre kan vara med och stöda i mobbningsituationer. Kursen ordnas också för tutorer. Skolor uppmuntras till att ta del av denna utbildning.

[Vänelever - Mannerheims Barnskyddsförbund >>](#)

11. Kamratstöd

Mannerheims Barnskyddsförbund och Stationens Barn r.f. har ett pilotprojekt inom den grundläggande undervisningen där elever som har blivit utsatta för grov mobbning och deras föräldrar får kamratstöd. Skolorna uppmuntras till att delta i dessa om behovet finns.

12. Föräldrastöd

Det är viktigt att även föräldrarna får stöd i mobbningsituationer. Mannerheims Barnskyddsförbunds ordnar stödgrupper för föräldrar.

13. Ankarverksamhet

För att få slut på mobbning som har pågått en längre tid eller annan slags oroväckande beteende, behövs all hjälp som är tillgänglig. Ibland kan en utomstående aktör föra med sig det som behövs för att bitarna ska falla på plats i en problemsituation. Att se på situationen ur ett nytt perspektiv kan ofta föra med sig en förståelse för helheten i komplicerade situationer.

Polisen ansvarar för Ankarverksamheten, vars syfte är att främja de ungas välbefinnande och förebygga brott i ett tidigt skede. Ankarverksamheten genomförs i ett multiprofessionellt Ankarteam. Experter från polisen, social-, hälsovårds- och ungdomssektorn medverkar. Teamets sammansättning kan variera från fall till fall. Det multiprofessionella teamet träffar den unga och vårdnadshavarna i ett så tidigt skede som möjligt, för att den unga ska kunna stödjas på ett ändamålsenligt sätt och vid behov hänvisas till rätt hjälp eller stöd.

4 Nyttiga länkar

[Stationens barn >>](#)

[Förebyggande av mobbning - Mannerheims Barnskyddsförbund >>](#)

[KiVa Skola - Åtgärdsprogram mot mobbning >>](#)

[Bättre barndom - Barnvårdsföreningen >>](#)

5 Åtgärder vid mobbningsfall

Skolans personal får veta om mobbning

Den mobbade eleven eller annan elev som uppmärksammat mobbningen är skyldiga att berätta om mobbningen antingen hemma eller för en vuxen i skolan. Vårdnadshavarna har ansvar att informera skolans personal. **Alla har rätt till en trygg skolmiljö.**

Skolans ansvar/arbetsätt

Skolan har ett ansvar att ingripa i mobbning, vägleda de inblandade och dokumentera fallet. Den som mobbar har ett ansvar att ändra sitt beteende. Den som blir mobbad uppmantras till att berätta om mobbningen fortsätter.

En anställd i skolan (kan vara t.ex. antimobbningsteam, rektor, enskild lärare) talar med alla inblandade enskilt. Kan vara bra att vara två vuxna, en antecknar och en pratar. Viktigt att föra fram att mobbning är fel och att den måste sluta. Beröm för att man vågat berätta om mobbningen.

OBS! Trygga vuxna i skolan!

Alla diskussioner dokumenteras.

En gemensam överenskommelse om att få slut på mobbningen behöver uppnås och kom överens om när ni har uppföljningssamtal.

Alla inblandades vårdnadshavare informeras om vad ni diskuterat, vilka överenskommelser gjorts och när ni har uppföljningssamtal.

Uppföljning

Första uppföljningssamtalet sker cirka 2 veckor efter att mobbningsfallet utretts. I uppföljningssamtalet utreds om mobbningen fortsatt. Den som utreder ärendet på skolan ansvarar för att samtalen hålls med alla inblandade och att det dokumenteras.

Vårdnadshavarna informeras om hur samtalet gått och vad som kommits överens om.

Viktigt att hålla tillräckligt många uppföljningssamtal. Målet är alltid att mobbningen upphör. Nödvändiga arrangemang vidtas för att uppnå målet.

Mobbningen upphör

Eftervård

Viktigt att den mobbade får eftervård. Ansvaret ligger på elev- eller studerandevården eller annan samarbetspartner i elevens nätverk.

Mobbningen fortsätter

Åtgärder vid mobbningsfall

Gemensamt möte i skolan

Mobbare, vårdnadshavare, skolpersonal och representant för elev- och studerandevården samlas för att diskutera mobbningen. Viktigt att atmosfären i skolan är lugn så att alla känner sig trygga.

Målet är att komma fram till en gemensam överenskommelse om att mobbningen upphör.

Hjälp till den som mobbar (elev- och studerandevård), eventuella sanktioner.

Kom överens om uppföljningsmöte och hur uppföljningen av ärendet fortskrider.

Kom överens om ansvarsuppgifter: skolan, vårdnadshavare, elev- och studerandevården. Hemmen behöver också förbinda sig till att försöka få slut på mobbningen.

Skolans ansvar är att dokumentera möte.

Uppföljning

Uppföljning med alla inblandade (enskilt).

Informera alla vårdnadshavare.

Viktigt att dokumentera.

Eventuellt hålls ett uppföljningsmöte med vårdnadshavare, elev- och studerandevården, skolan och den som mobbar.

Mobbningen fortsätter

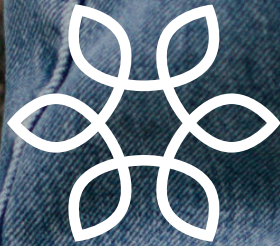
Experttjänster utanför skolan

T.ex. barnskyddsanmälan, polisanmälan, ankarverksamheten, övriga stödtjänster.

Mobbningen upphör

Eftervård

Viktigt att den mobbade och mobbaren får eftervård. Ansvaret ligger på elev- eller studerandevården eller annan samarbetspartner i elevens nätverk.

RASEBORG
RAASEPORI

